

There was so much in you that charmed me

Elena Nestorova

Maalauksista koostuva sarja
Lopputyön kirjallinen osuus
Ammattikorkeakoulu NOVIA
Kuvataiteen koulutusohjelma
Ohjaaja: Albert Braun
Uusikaarlepyy 2011

NOVIA

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	s. 5
Abstrakt på Svenska.....	s. 6
Abstract in English.....	s. 7
2. Idea lopputyöhön	s. 8
2.1 Prosessin käynnistäminen	s. 8
2.2 Freud ja kädet	s. 9
2.3 Salamatkustaja-maalaukset	s. 10
3. Stressi ja kriittisyys	s. 12
4. Muotokieli, symboliikka ja ilmaisu	s. 12
5. Työskentely	s. 14
6. Sarjan nimi	s. 15
7. Loppusanat	s. 16
8. Inspiraation lähteet ja kirjallisuus.....	s. 17

1. Johdanto

Pidän maalaamisesta erittäin paljon ja rakastan työhuoneellani työskentelyä. Siitä asti kun aloitin opiskelun kuvataidelinjalla olen odottanut lähes kärsimättömästi lopputyön tekemistä. Maalaaminen on eri taiteenlajeista se, joka on minua aina kiinnostanut eniten ja johon olen myös eniten panostanut. Valmistautuessani lopputyöni tekemiseen tarkastelin heikkouksiani ja vahvuuksiani ja katsoin hyvin analyyttisin silmin sisimpääni löytääkseni perimmäiset kiinnostuksen kohteeni. Halusin ymmärtää mikä motivoi ja ajaa minua eteenpäin ja mihin pyrin taiteellani. Mitä rajoituksia minulla on ja miten voisin päästä niiden yli. Paljonko ja mitä annettavaa minulla on taiteelle ja mitä saan vastineeksi. Ainoa asia josta olin varma oli se, että pidän ihmisten piirtämisestä ja maalaamisesta ja että haluaisin tehdä suurikokoisista maalauksista koostuvan sarjan.

Abstrakt

Jag gillar jättemycket om att måla och älskar att arbeta i min studio. Ända sedan jag började studera på bildkonstlinjen, har jag väntat nästan otåligt på att göra mitt slutarbete. Av de olika områden inom bildkonsten är måleriet det som alltid har intresserat mig mest och det som jag har satsat mest på. I förberedelserna för mitt slutarbete undersökte jag mina svagheter och styrkor, tittade med en väldigt analytisk syn in i mig själv för att hitta de saker som slutligen mest intresserar mig. Jag ville förstå vad som motiverar mig och driver mig framåt och vad vill jag nå med min konst. Vilka restriktioner jag har och hur jag skulle kunna komma över dem. Vad och hur mycket har jag att ge till min konst och vad får jag i motsvar. Det enda som jag var säker på var att jag gillar om att rita och måla människor och att jag vill göra en serie av målningar i stort format.

Abstract

I like painting very much and love working in my studio. Ever since I started my studies at the Fine Arts department, I have been waiting almost impatiently to get to work on my final thesis. Of different medias, painting is the one, which has always interested me the most and in which I have invested the most. In preparing for my final thesis I examined my weaknesses and strengths and looked very analytically into my self to find out, which are the ultimate objects of interest for me. I wanted to understand what motivates and drives me forward and what I am trying to achive with my art. What restrictions do I have and how I could get over them? How much and what do I have to give to my art and what do I get in return? The only thing I was sure of, was that I like drawing and painting people and that I want to make a series of large-scale paintings.

2. Idea lopputyöhön

2.1 Prosessin käynnistäminen

Aloitin lopputyöni suunnittelun ja ideoinnin kesällä 2010 ollessani työharjoittelussa Saksassa. Halusin valmistautua ajoissa sen tekemiseen sekä henkisesti että teknisesti. Maalasin akryylillä paperille nopeasti valmistuvia töitä ja keskityin pääosin muotokielen kehittämiseen, sivel-timen jälkeen, värien yhdistelemiseen ja viivan haltuunottamiseen. Maalausten sisältö ja aihe ei ollut vielä tässä vaiheessa merkittävässä osassa. Tavoitteenani oli tuottaa niin paljon kuin mahdollista ja luottaa siihen, että jokainen teos synnyttää seuraajansa. Työskentelin erään-laisella keveydellä ja huolehtimatta siitä, että jokaisen teoksen pitäisi onnistua. Ne olivat harjoituksia pitkän prosessin alussa ja ”epäonnis-tuneet” työt opettivat minulle vähintään yhtä paljon kuin onnistuneet.

Keskustelin saksalaisen ohjaajani, taidemaalari Bernd Hinzelmannin kanssa lähes päivittäin edistymisestääni ja tavoitteistani. Hän painotti, että minun olisi tärkeää löytää oma teemani ja työstää sitä. Sen tulisi olla omaperäinen ja mielenkiintoinen ensisijaisesti itselleni, mutta myös yleisölle.

Olen aina piirtänyt ja maalannut ihmisiä, lähinnä kasvoja. Heidän ilmei-den ja asentojen kautta olen käsitellyt ihmistä iänkaikkisesti askar-ruttaneita kysymyksiä olemassaolon merkityksestä, rakkaudesta, sie-lua kalvavista pulmista. Kysymyksiä, joihin itse yritän jatkuvasti löytää

vastauksia ja jotka ovat suurimmassakin henkilökohtaisuudessaan universaaleja; kansallisuudesta, sukupuolesta, iästä ja aikakaudesta riippumattomia. Ne eivät ole vain yhden kevään muodissa, eivätkä ne kulu loppuun. Pyrin noudattamaan näitä samoja arvoja teoksissani henkisen sisällön lisäksi myös materiaalivalinnoissa ja maalausjäljen suhteen.

Etsiessäni omaa teemaani, ajattelin aluksi, ettei pelkkien muotokuvien maalaaminen riitä, etten pysty tuomaan esille tarinoita ja kysymyksiä, joita maalaamani hahmot kantoivat sisällään. Yritin keksiä näiden hahmojen olemassaololle perustelun. Jonkin tarinan tai teeman, jota he edustavat.

2.2 Freud ja kädet

Kiinnostuin Freudin teoriasta ”minästä, yli-minästä ja alitajunnasta”. Maalauksissani pyrin ilmaisemaan näiden kolmen eri osan välisiä kamppailuita ja tuoda esille niiden ”luonteen piirteitä”. Maalaukseni koostuivat kolmesta elementistä, jotka symboloivat näitä kolmea eri osaa; Kasvoista ja kahdesta kädestä. Kasvot edustivat ’minää’. Käsien väliset ulkonäölliset erot perustuivat pikku yksityiskohtiin ja niiden tekoihin. Ihmisen käyttö kuvaamaan tätä taistelua tuntui luonteelta ei pelkättään siksi, että kyseessä on ihmisen sisäiset kehitysprosessit, vaan myös siksi, että pääsin tutkimaan minulle mielenkiintoisinta aihetta, ihmistä.

Käsien piirtämistä olen puolestani pyrkinyt aina välttämään mikäli mahdollista, koska se on aina tuntunut liian vaikealta ja aikaansaannoksetni ovat usein synnyttäneet turhautumista ja pettymyksiä. Jo nuoresta

pitäen muistan mielummin piilottaneeni kädet taskuihin tai selän taakse kuin että ne olisivat huonoina käsinä olleet näkyvissä. Kasvoista olen taas ollut aina luonnollisesti kiinnostunut ja kehittyminen niiden piirtämisessä on tuntunut mielenkiintoiselta ja vaivattomalta. Kädet tuottivat minulle tälläkin kertaa jatkuvasti ongelmia. Nautin maalauksesta niin kauan, kunnes tuli käsien vuoro. Ajattelin, että tämä on niitä heikkouksiani, jotka minun olisi vihdoin voitettava ja luovuttamisen sijaan yksinkertaisesti löydettävä keino niiden ilmaisemiselle.

Toisaalta minusta tuntui inhottavalta tehdä jotakin väkisin. Kyseessä olivat sentään minun ikiomat maalaukseni, joiden suhteen minulla on täydellinen vapaus ja valta tehdä mitä ikinä haluan. Miksi siis pakottaisin itseni tekemään jotakin sellaista, mikä ei tunnu luontevalta ja nautinnolliselta? Väkinsitekeminen alkoi pian näkyä myös maalauksissa jäykkyytenä, josta seurasi pikkuhiljaa ensin toisen käden ”piilottaminen” ja vähän ajan päästä molempien. Tästä puolestaan seurasi koko aiheeni kyseenalaistaminen. Pystyisinkö jatkamaan työskentelyä tämän aiheen parissa, jos jätän kädet pois? Kiinnostaako aiheeni minua edes tarpeeksi, jos minulla ei kerran riitä pitkäjänteisyys sen tärkeiden elementtien tutkimiseen?

2.3 Salamatkustaja-maalaukset

Muotokuvat ilman ennalta määrättyä päämäärää, tai perusteluita olemassaolleen, vetivät minua yhä voimakkaammin puoleensa. Samanlaisesti minulle muodostui yhä tärkeämmäksi itse maalausjälki. Ihmishahmoista tuli ikäänkuin ovi, jonka kautta pääsin maalausmaailmaan.

Kävin läpi vanhat työni, asetin ne kaikki seinälle vierekkäin ja katsoin niitä sekä yksittäisinä teoksina että suurempana kokonaisuutena. Halusin saada selville, mikä niissä on toistuvaa ja yhdistävää. Poimin joukosta suosikkini ja analysoin sitä, mikä tekee juuri niistä parempia kuin toisista. Halusin valjastaa käyttööni ne elementit, jotka olivat syntyneet näissä ”harjoitustöissä” ikäänkuin sattumalta, käyttäkseni niitä tulevissa maalauksissani tiedostaen ja valikoiden.

Tunsin suurta helpotusta päätettyäni hylätä ”Minän, Yli-Minän ja Alitajunnan väliset kamppailut” teemanani ja antautua täysin muotokuvien maalaamiselle. Maalasin rohkeasti muutaman aihetta käsittelevän, keskeneräisen maalauksen päälle. Tein niin osittain siksi, että tarvitsin maalaus pohjia, mutta enimmäkseen koska ne eivät olleet minusta hyviä, eivätkä merkinneet minulle kovinkaan paljoa. Tuntui kuin ne olisivat olleet jonkun toisen taiteilijan teoksia -jonkun minua paljon huonomman. Ne olivat jo ”pilalla”, joten niiden päälle maalaaminen tuntui helpolta, enkä tuntenut niin paljon paineita onnistumisen suhteen. Tästä puolestaan usein seuraa, että maalaus myös onnistuu.

Usein minulle syntyi hauska, jännittävä tunne siitä, että olisin ollut tekemässä jotakin hiukan rikollista samanaikaisesti tuhoamalla ja luomalla uutta. Otin riskin maalatessani päälle ja pelkäsin että saattaisin kaivata kyseistä maalausta myöhemmin ja katua vastuutonta tekoani. Minulla on valokuvia näistä maalauksista, jotka piileskelevät nykyisten alla, mutten tiedä vielä mitä niillä tekisin. Se, että ne ovat erottamattomasti osa nykyisiä muotokuvia ja tulevat ikuisesti olemaan mukana eräänlaisina salamatkustajina tuntuu minusta kiehtovalta ja hauskalta salaisuudelta.

3. Stressi ja kriittisyys

Etenin melko hurjaa vauhtia eteenpäin ja jokainen uusi maalaus sai edelliset näyttämään silmissäni epäkypsiltä ja huonoilta. Minusta tuntui jatkuvasti siltä, että minulla on vain yksi maalaus valmiina. Se uusin. Yli-kriittisyys ja siitä seurannut stressi johti varsinkin pian turhautumiseen ja epätoivoon. Pidin kriittisyyttäni ja analysointiani oleellisena ja tarpeellisena osana työskentelyäni, enkä huomannut miten tuhoisaksi se kasvoi. Kaikki oli niin epämääräistä ja negatiivista mielessäni, että ajoittain halusin luopua kokonaan taiteen tekemisestä. Ajattelin, että sellainen henkinen paine ja stressi on liian kova hinta maksettavaksi näin keinoista töistä.

Odotin jatkuvasti, että seuraava 'mestartiteokseni' yllättäisi minut, syntyisi ikään kuin itsestään ja pelastaisi minut ahdingoltani. Näin käydessä, unohdan aina hyvin nopeasti pohjamudissa möyrimiseni. Silloin taiteilijakriisi tuntuu kaukaiselta ja luonnolliselta osalta prosessia. Väheksyn sen vakavuutta ja ajattelen, että kaikesta masentavuudestaankin huolimatta se on kaiken tämän arvoista. Kyse on vertauksellisista synnytytskivuista.

4. Muotokieli, symboliikka ja ilmaisu

Nähdessäni jotakin todella kaunista, tunnen aina väistämättä sisälläni jotakin hyvin surullista ja haikeaa, myös sääliä. Maalauksissani pyrin tuomaan esille nämä samat ääripäät ja saavuttamaan jonkinlaisen

tasapainon niiden välille. Olen varovainen, jottei ihon kermanvalkoi-
sesta tule kuolemankalpeaa, murretusta ja älykkäästä preussinsini-
sestä neliömäistä ja pikkusieluista 80-luvun sinistä. Että punainen on
syvä, vahva ja puhutteleva ja paljastaa salaperäisiä tarinoita muinaisista
rakkauksista.

Vastavärejä ei saa missään nimessä asettaa vierekkäin, mielellään ei
edes samaan maalaukseen. Hymy ei saa olla liian onnellinen tai yli-
mielinen, eikä myöskään hölmö -se herättäisi liikaa myötähäpeää. Sen
on oltava salaperäinen ja viekoitteleva, tyytyväinen ja lempeä. Siinä on
oltava karismaa ja seesteisyyttä.

Lyhyissä hiuksissa on kasvuvaraa, joka puolestaan symboloi potentiaa-
lia. Potentiaali on ehdottoman tärkeä, sillä se herättää mielenkiintoa ja
toiveita. Pitkät hiukset ovat puolestaan tylsät, ne ovat jo saavuttaneet
päämääränsä. Niitä täytyy vain ylläpitää, hoitaa ja huoltaa.

Silmät saavat mielellään olla hiukan eri paria, katsoa ihan vähäsen eri
suuntiin. Epäsymmetrisyys on kiehtovaa ja kaunista. Kulmakarvoissa,
ihonjuonteissa, silmänalusissa, -luomissa ja luustossa on oltava jotakin
etelä-eurooppalaista, nenässä itämaista viisautta. Ihon esikuvina ovat
pohjoismaalaiset, joiden ihon kauneus, kuulaus ja sileys hämmästyttää
minua yhä edelleen.

Maalausten komposition on oltava vahva ja selkeä. Välttääkseni tyl-
syyttä lisään aina hienovaraisesti jotakin hiukan provosoivaa sekä
väreihin että hahmoihin. Juuri sen verran, ettei katsoja valttämättä
edes itse huomaa, mikä hänen mielenkiintoaan kutittelee. Minusta on

mielenkiintoista yhdistellä hyvin raskaita ja jäykkiä pintoja kevyisiin ja ilmaviin, jopa keskeneräisiltä tuntuviin, ja täten tuoda jännitteitä ja herkkyyttä kokonaisuuteen.

Sekoitan hahmoihini omia mielikuviani niiden sielusta, heikkouksista ja vahvuuksista. Onnistuessani koen, että minulla on valta ja kyky luoda minkälainen persoona tahansa. Voin itse valita, suonko tälle ilon hymyillä vai pakotanko ahdinkoon. Kiusaanko mielestäni liian vakavaa hahmoa kukallisella paidalla tai korostanko rassukan surkeutta kultakoruilla ja timanttien kimalluksella.

5. Työskentely

Olen aina pitänyt yllätyksistä elämässä ja niin myös maalatessani. Improvisoin mielelläni ja jätän paljon tilaa mahdollisille sattumille, jotka ollessaan positiivisia ovat usein maalausten parhaat kohdat. Negatiiviset sattumat ovat puolestaan pakottaneet minut löytämään ratkaisun virheiden korjaamiseksi ja antaneet myös vapautta; maalaushan on jo pilalla, sen voi joko heittää pois tai sitten pelkäämättä tehdä jotakin aivan uudenlaista ja rohkeaa ja täten viedä se uudelle tasolle.

Työskentelyni ei ole tästä huolimatta hallitsematonta tai harkitsematonta; Vaikka vuorovaikutukseni maalausteni kanssa on usein ennalta-arvaamatonta, koen olevani täysin jokaisessa vaiheessa mukana analysoiden, tuntien ja tehden vastuullisia päätöksiä koskien seuraavaa askelta. Luodessani ammennan aineksia muististani ja alitajunnastani, mutta toisinaan käytän myös malleja tai valokuvia.

6. Sarjan nimi

Halusin antaa lopputyölleni nimen, joka edustaa maalauksia sekä yksilöinä että kokonaisuutena ja löytää oikeat sanat kuvaamaan suhdettani kulloiseenkin muusaani.

Olen monta vuotta sitten lukenut Oscar Wilden kirjoittaman Dorian Grayn muotokuvan, joka on minulle erittäin tärkeä ja rakas teos. Selailin sitä ja muutamaa runokirjaa herättääkseni itsessäni mahdollisesti piilevän runosuonen. Löydettyäni siteeraamani kohdan, tulin siihen tulokseen etten voi mitenkään itse kirjoittaa sitä paremmin tai toisin. Ja ettei se ole tarpeen; Juuri siksi sitaatteja ylipäätään on olemassa –joku on jo pukenut sanoiksi sen, mitä itse haluaisit sanoa.

“...Beauty is a form of Genius -is higher, indeed, than Genius, as it needs no explanation. It is of the great facts of the world, like sunshine, or springtime, or the reflection in dark waters of that silver shell we call the moon. It cannot be questioned. It has its divine right of sovereignty. ... The moment I met you I saw that you were quite unconscious of what you really are, of what you really might be. There was so much in you that charmed me that I felt I must tell you something about yourself.”

7. Loppusanat

Maalaussarja oli esillä Pietarsaaren Tupakkamakasiinilla huhtikuun 2011 ajan. Aina avajaisten jälkeen minulla on hiukan tyhjä ja epävarma olo. Pitkä luomistyö ja stressi ovat takana, mutta aikaa on kulunut vielä liian vähän jotta näkisin selkeämmin mitä olen saanut aikaiseksi. Analysointi ja tutustuminen maalauksiini ja tunteisiini niitä kohtaan vievät melko kauan ja nyt tuntuu hyvältä olla hetken aikaa erossa niistä.

Minulla on sellainen tunne, että pääsin vasta alkuun, kun maalaukset pitikin jo ripustaa gallerian seinälle. En ole niihin kaikkiin täysin tyytyväinen, mutta en varsinaisesti osaa vielä määritellä tyytymättömyyteni aiheuttajaa. Lisäksi elän jo osittain tulevaisuudessa ja näen mielikuvissani jo tulevat teokseni. Vertaan siis nykyisiä maalauksiani "suurenmoisiin mestariteoksiin", jotka eivät edes ole olemassa vielä.

Minusta oli mahtavaa työskennellä monta kuukautta näin intensiivisesti ja määrätietoisesti. Opin valtavasti itsestäni, suhteistani taiteeseen ja työskentelystä taiteilijana.

Toivon, että maalaukseni johdattelevat katsojan silmät tanssiin yhä uudelleen ja uudelleen ja että hänet valtaa yksinkertainen ja välitön, katsomisesta johtuva nautinto.

Inspiraation lähteet ja kirjallisuus:

- 1) 'The Picture of Dorian Gray' by Oscar Wilde
- 2) Elizabeth Peyton 'Elizabeth Peyton' (Rizzoli, 2005)
- 3) Marlene Dumas 'Selected Works' (Zwirner & Wirth, 2006)
- 4) Hannah Kaihovirta-Rosvik (Keskustelut)
- 5) Sigmund Freud Johdatus psykonalyysiin (Gummerus, 1981) ja
Arkielämämme psykopatologiaa (Otava, 1954)

Nimetön

(Akryyli kankaalle 100cm x 100 cm)

Nimetön

(Akryyli ja öljyväri kankaalle 100cm x 100 cm)

Mimmi

(Akryyli kankaalle 100cm x 100 cm)

Finn

(Akryyli ja öljyvärei kankaalle 100cm x 100 cm)

Nimetön

(Akryyli ja öljyväri kankaalle 100cm x 100 cm)

Mimmi 2

(Akryyli kankaalle, 100cm x 100cm)

Hannah

(Akryyli kankaalle, 80cm x 100cm)

Nimetön

(Akryyli ja öljyväri kankaalle, 80cm x 100cm)

Maarit

(Akryyli ja öljyväri kankaalle, 80cm x 100cm)

Nimetön

(Akryyli kankaalle, 80cm x 100cm)

Telle

(Akryyli ja öljyväri kankaalle, 80cm x 100cm)

